

Правова відповідальність і закони України. Права, обов'язки і правова відповідальність неповнолітніх. Види правопорушень. Поведінка підлітків у разі затримання поліцією

Мета: формувати поняття про соціальну безпеку, ознайомити з правами, обов'язками і правовою відповідальністю неповнолітніх; дати уявлення про види правопорушень та поведінку підлітків у разі затримання поліцією; розвивати правову грамотність, навички адвокації; виховувати свідому потребу в дотриманні принципів соціальної безпеки.

Обладнання: ілюстративний матеріал до теми уроку, схема «Види правопорушень», картки самоконтролю (за кількістю учнів).

Тип уроку: засвоєння нових знань.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

Привітання, встановлення позитивного настрою

II. АКТИВІЗАЦІЯ ЧУТТЄВОГО ДОСВІДУ, ОПОРНИХ ЗНАНЬ УЧНІВ

Вправа «Обери образ» (за ілюстративним матеріалом)

— Розгляньте ілюстративний матеріал і оберіть те зображення, яке, на вашу думку, може бути образом поняття «соціальна безпека». Поясніть свій вибір.

III. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ

— Змодельуйте суспільство, у якому відсутня соціальна безпека, соціальний захист. Опишіть його. Якими життєвими навичками слід володіти населенню такого суспільства?

IV. ПОВІДОМЛЕННЯ УЧНЯМ ТЕМИ, МЕТИ ТА ЗАВДАНЬ УРОКУ

1. Формування мети і завдань уроку разом з учнями

2. «Шкала актуальності» (див. Додатки до уроку 3)

V. ОСМИСЛЕННЯ УЧНЯМИ ЗНАНЬ

1. Глосарій. Робота з термінами

Соціальна безпека — це стан суспільства, зокрема всіх основних сфер виробництва, соціальної сфери, охорони внутрішнього конституційного порядку, зовнішньої безпеки, культури, за якого забезпечується номінальний рівень соціальних умов та соціальних благ та гарантовано мінімальний ризик для життя, фізичного та психічного здоров'я людей. Зазвичай розглядають соціальну безпеку не лише окремої особи, а й суспільства загалом.

Соціальна безпека + соціальний захист = стан захищеності (або безпека) людини, особи.

2. Вправа «Юридична консультація» (з ілюстративним супроводом)

Група «юристів», що заздалегідь «озброїлася» відповідними матеріалами, відповідає на запитання, які цікавлять учнів з теми «Правова відповідальність

і закони України. Права, обов'язки і правова відповідальність неповнолітніх». Приклади запитань:

- У чому полягає сутність правової відповідальності?
- Якими є підстави для притягнення до відповідальності?

3. Робота за підручником. Види правопорушень

VI. УЗАГАЛЬНЕННЯ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЗНАНЬ

1. Розв'язування життєвих ситуацій. Поведінка підлітків у разі затримання поліцією

А) Підлітка спіймали на крадіжці в магазині й повідомили про це відповідні органи. Хлопець голосно кричав і пручався, доки не приїхали працівники поліції...

Б) Двоє дорослих чоловіків на зупинці громадського транспорту пограбували жінку, відібравши в неї сумочку. Коли поліцейські опитували всіх свідків про злочин, ніхто нічого не міг відповісти. Одна жінка вказала на хлопця-підлітка як на співучасника, бо він разом зі злочинцями вийшов з одного таксі. Хлопця забрали у відділок...

— Продовжте сюжет за всіма можливими варіантами розвитку. Змодельуйте поведінку підлітків: правильну і невірну. Прокоментуйте.

2. Оздоровлювальна вправа. Руханка «Голос рук»

Ведучий проводить розрахунок учасників за принципом «перший-другий». Перші номери утворюють внутрішнє коло, другі номери — зовнішнє коло, стоячи обличчям одне до одного. Ведучий дає команди учасникам, які необхідно виконати у створених парах мовчки за допомогою рук: привітатися, поборотися, помиритися, пожаліти, висловити радість, побажати удачу, попрощатися. За командою ведучого учасники зовнішнього кола переходять за годинниковою стрілкою до інших учасників внутрішнього кола.

3. Тестування (усно)

- Неправомірна поведінка людей впливає на життя суспільства:
А позитивно; Б негативно; В ніяк не впливає.
- Порушення правил дорожнього руху — це...
А дисциплінарний проступок;
Б адміністративний проступок;
В кримінальний злочин.
- У кримінальному праві неповнолітніми вважаються особи віком...
А до 16 років; Б до 17 років; В до 18 років.

VII. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ

Рефлексія «Оціни себе сам»

Учні отримують індивідуальні картки, у яких необхідно підкреслити фрази, що характеризують роботу учня на уроці за трьома напрямками (див. табл.).

Урок	Я на уроці	Висновок (підсумок)
Цікавий	Працював(ла)	Зрозумів(ла) матеріал
Нецікавий	Відпочивав(ла)	Дізнався(лась) більше, ніж
Не викликав ніяких емоцій	Допомагав(ла)	знав(ла)
	іншим	Не зрозумів(ла) нічого

VIII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Обов'язкове:

- опрацювати матеріал підручника щодо вивченої теми (§ __, с. ____);
- додаткові (на вибір, за бажанням):
- скласти ситуаційні задачі щодо теми, вивченої на уроці.